

maga — in ni je potem sile na svetu, ki bi nas zadrževala na potu do blagostanja in — proč od Gradca. . . . ski.

Državni proračun za l. 1903 in Spodnji Štajer.

V naslednjih vrstah podamo čitateljem »Slov. Gospodarja« svote, katere se imajo na državne stroške uporabiti za Sloven. Štajer.

1. Za popravo ceste iz Ljubnega v Solčavo 10.000 K. Poprava te ceste bo stala 108.000 K. Dežela, gornjegrajski okraj, občini Ljubno in Luče plačajo skupaj 60% (64.000 K), država prevzame 43.200 K ter plača za l. 1903 prvi del 10.000 K.

2. Za stavbo novega mostu čez Savo in Krko pod Brežicami prvi del 20.000 K. Stroški tega mostu so proračunjeni na 448.000 K. Država prevzame 100.000 K in plača prvi del l. 1903 z 20.000 K. Dežela, brežiški okraj in brežiško mesto plačajo po 100.000 K. Kdo bo pokrtil primanjkljaj z 48.000 K, še ni določeno.

3. Prispevek k stavbi novega mostu med Vuhredom in Marnbergom drugi del 10.000 K. Stavba tega mostu prek Drave stane 84.000 K, država plača 23.500 K, za l. 1902 je plačala že 10.000 K. Dežela prispeva 20.000 K, ostali znesek naj plačajo sosedne občine.

4. Za popravo Save pod Brežicami do hrvatske meje 35.000 K.

5. Za uravnavo Savinje pri Celju prvi del 17.600 K. Uravnava Savinje pri Celju bo stala 220.000 K, država prevzame znesek z 88.000 K. V petih letih se ima to delo izvršiti.

6. Poprava reke Save ob pritoku Sotle 7.500 K. Predno se more Sotlska struga uravnati, treba je popraviti strugo Save, kjer se v njo steka Sotla. Stroški za uravnavo Sotle so proračunjeni na 1.400.000 K, država prevzame polovico z 700.000 K ter plača za napravo načrtov za l. 1903 7.500 K.

7. Za uravnavo Mure od Gradca do štajersko-ogrske meje osmi del 90.000 K.

8. Za uravnavo Drave od Maribora do Središča deveti del 50.000 K.

Vsi državni stroški za popravo cest po vseh kronovinah znašajo 12.167.146 K. Stroški za popravo rek 2.656.767 K.

9. Nemška gimnazija v Celju stane 74.460 K, slovensko-nemški razredi 34.760 K.

10. Gimnazija v Mariboru 95.214 K.

11. Državna podpora za deželno gimnazijo v Ptuj 7.000 K.

12. Stavba poslopja za nemško gimnazijo v Celju 10.000 K prvi del.

13. Stavba poslopja za slovensko-nem. paralelke pri Celju 10.000 K prvi del.

Državni stroški za vse gimnazije na Štajerskem 589.780 K. — Državni stroški za vse avstrijske gimnazije 15.069.074 K.

14. Realke v Mariboru stane na leto 70.993 K, vse državne realke na Štajerskem 177.800 K, vse državne realke v Avstriji 6.064.240 K.

15. Stroški za vse obrtne šole v Avstriji 8.678.824 K (državna obrtna šola v Gradcu stane 190.380 K in strokovna šola za obdelovanje lesa in železja v Bruku na Muri 29.034 K).

16. Trgovinske šole 528.150 K.

17. Šole za babice 138.672 K.

18. Šole za orijentalne jezike 12.874 K.

19. Mornarske šole: v Trstu 133.570 K, v Malem Lošinj 39.100 K, v Kotaru 44.583 K, v Dubrovniku 47.416 K.

20. Učiteljske v Avstriji 5.608.612 K, (učiteljske v Gradcu za učitelje 51.558 K, učiteljske v Mariboru 72.369 K, učiteljske za učiteljice v Gradcu 46.058 K).

21. Stroški za visoke šole 15.507.021 K, (vseučilišče v Gradcu 1.251.460 K).

Državni zbor.

Dunaj, 26. novembra 1902.

Gostilničarji.

Cela sreda — 26. november — je veljala gostilničarjem. Imeli so pretekli teden oštirji iz vseh avstrijskih kronovin na Dunaju svoj shod, kjer so se pritoževali radi raznih nedostatkov, ki obtežujejo njihovo obrt. Zahtevali so med drugim, da sme izvrševati le tisti gostilničarsko obrt, ki je za to prestal posebno skušnjo: da se vino, pivo in žganje v zapečatenih steklenicah ne sme prodajati drugod, ampak samo le po gostilnah itd. Te pritožbe gostilničarjev so pobrali poslanci: Mladoček Holanski, Vse-nemec dr. Eisenkolb in katoliški Čeh dr. Stojan ter vložili tri nujne predloge, s katerimi se je pečala zbornica pretečeno sredo, dne 26. novembra. Pri tej priložnosti so se pritoževali razni poslanci, da se dovoli gostilničarska obrt pogostoma brez vsake potrebe, da je na škodo oštirjem, da se od njih ne zahteva preskušnja: da bi se v tej zadevi moralo drugače postopati na kmetih, kakor po mestih itd. Trgovinski minister baron Call je obljubil, da se bo na te pritožbe jemal ozir, kadar pride v razpravo predložena postava zoper pijančevanje. Sled-njič se je sprejel predlog dr. Weisskirchnerja, da naj obrtni odsek te tri predloge preiskuje in v štirih tednih zbornici poroča.

Nejasne razmere.

Nekaj dni sem so nemški poslanci iz Češkega imeli svoja posvetovanja, kaj se naj Čehom ponudi, da zamore državni zbor redno delovati. Kajti zdaj so zavrlj Čehi z blizu do 70 nujnimi predlogi kolesa zbornici, da se ne more izkupati iz blata, v katerem tiči. Trdijo, da presviti vladar sam zahteva, da se mora napraviti kmalu red in mir. Nemci se posvetujejo; a do današnjega dne, torek 2. decembra, še niso prišli do nika-kega sklepa. K tem nemškim posvetovanjem pa niso prišli Vsenemci. Če pa ti ne pri-voliijo, vsi sklepi drugih nemških strank nič ne izdajo. Položaj je torej še zdaj nejasen.

Hranilne knjižice.

Dne 26. februarja 1898 je ukazala vlada, da posojilnice in hranilnice ne smejo brez vladnega dovoljenja izplačevati denarja, vloženega pod tujim imenom. Mnogotere osebe nočejo vložiti svojih novcev pod svojim lastnim imenom, temveč pod tujim ali tudi izmišljenim naslovom. Poprej so smeli de-narni zavodi brez ovire izplačevati denar, vložen na hranilne knjižice bodisi vložen pod tem ali onim imenom. Ta vladni ukaz dela mnogoterim posojilnicam, zlasti na Češkem, velike težave. Mladočeski poslanec dr. Fiedler je vložil torej nujni predlog, v katerem zahteva od vlade, da prekloče ta svoj ukaz. Po dolgi obravnavi se je 27. novembra ta predlog tudi sprejel.

Uradniške kavcije se bodo opravile.

Tisti uradniki, ki imajo opraviti z de-narjem, morajo ob nastopu svoje službe položiti primerno kavcijo ali varščino v de-narju ali v denarni vrednosti. Enako se morajo zavezati njihove soproje, da popla-čajo slučajno oškodbo, katero bi zakrivali njihovi možje. Ker pa te kavcije ne dose-gajo svojega namena, predlaga vlada, naj se v prih dnje opuste; vložene pa izplačajo v 3 letih. Vlada namreč trdi, da te varščine niso v nikaki razmeri z državnim denarjem, ki ga upravljajo uradniki. Te državne de-narne svote so neprimerno visoke. Na dalje pravi vlada, da mora itak vsak uradnik jamčiti s celim svojim premoženjem za slu-čajne oškodbe. V zadnjih 10 letih bi bili morali uradniki povrniti državi 1.625.804 K, torej povprek 163.000 K na leto. Iz njihovih varščin se je pa pokrilo le 23.828 K, iz drugega premoženja 17.000 K, blizu 122.000 K pa se sploh ni povrnilo, temveč jih je trpela država. Ker se uradniki pri nastopu svoje službe tudi navadno hudo zadolžijo, da zberejo zahtevano varščino, predlaga vlada, naj se te »zastave« opustijo.

A ne bil bi ga dobil, ko bi Feliks, ki se je zanašal na svoje dolge noge in na njih hitrost, ne postal malo prevzet.

Obračal se je vedno nazaj proti Jakcu, vzdignil z desno roko kolesce, a z levo mu kazal dolgi nos in zopet je storil malo ko-rakov, obrnjen nazaj kakor rak, kadar gre spat v luknjo. V tem je nenadoma stopil na ravnokar izrovani krtinovec in — cop — tu je ležal na hrbtu, kakor je bil dolg in širok, a Jakec na njem, in nesreča je bila gotova.

Kolesce se je razletelo na sto koscev, in mala dva neprijatelja, ki sta se leže dr-žala čvrsto navskriž, spoprimeta se z vso srditostjo. Jakec začuti med zobmi nekaj mehkega, vgrizne čvrsto, a nesreča . . . Feliks zakriči nato tako strašno, da Jakca zazebe nekam tja do duše in tedaj — je bilo borbe konec.

Jakec stoji ves trd na mestu kakor oni, ki je obsojen na smrt in čaka, kedaj ga po-peljejo na vislice. Napravil bi Feliksu raje dvanajst takih mlinov, ako bi le mogel uč-niti, da bi ne bil storjen njegov zločin. A Feliks je tulil in držal svoj ponesrečeni nos s krvavimi rokami in kričal, da bode pove-dal vse gospodu učitelju in končno je odšel tuleč domov.

Siromašni Jakec je ugriznil županovega Feliksa globoko v nos in je sedaj znal tudi dobro, kaj se bode izcimilo iz tega, namreč, da bo trpel nekdo, ki je pri celi stvari po-polnoma nedolžen.

Splazil se je za hišo svoje matere, prijel se z rokama za glavo in mislil sem in mislil tja, kako bi sedaj napravil, da bi onega nedolžnega ali bolje rečeno, ono nedolžno zamogel obvarovati pred predstoječo sodbo.

Ko se je začelo mračiti, vidimo ga iti od jednega do drugega svojih najzvestejših tovarišev — nabira si hlačice, a ko jih ima sedem po številu na kupu, leže z nekoliko olajšanim srcem v posteljo in zaspi nekako malo boljše volje.

A drugi dan ga je njegova nekoliko kratkovidna mamica gledala z veseljem in mrmrala sama s seboj: »Ah, kako postaja moj Jakec tolst, da koraka komaj od debe-losti!«

V soli pa je že Feliks sedel z zavezanim nosom, tako, da bi človek mislil, da si je iz šale prilepil škronicelj v sredino obraza ter je pomežikaval s svojimi malimi, črnimi očmi tako zlobno, da je Jakec mogel sklepati iz tega, koliko . . . bode bila kmalu ura.

Ko je bil dokončan pouk, in so otroci odmolili navadno molitev, moral je Jakec še malo ostati v šoli, ker so imeli gospod

učitelj še nekaj važnega z njim pogovoriti in sicer med štirimi očmi.

A ta pogovor je bil izvanredno kratek in prej primeren za gluho-nemega, kakor za onega, ki zna govoriti. Gospod učitelj so iz-birali samo nekoliko časa med svojimi mnogo-brojnimi palicami, švigali potem z najdaljšo in najtežjo po zraku, z očmi namignili in rekli: »Hlače dol!«

A joj! — Na to niti Jakec mislil ni, da se on, ki je itak na slabšem v današnjem prepiru, ne bode smel braniti s svojim skle-pom. — Svet je jako nepravilen! — Tudi se ni smel obotavljati, ker gospod učitelj niso trpeli v takih stvareh nikakega prigovarjanja. Zato stopi Jakec naprej in spusti prvi omot dolnega svojega telesa na tla.

»Ah, kaj pa vidim?« pravijo gospod učitelj začudeno, »ti si fin gospodič, ki se v sredini leta oblačiš tako toplo! Hitro tudi s tem dol, nimamo časa!«

Nato pade drugi omot, a Jakec je bil še vedno zavarovan proti krutosti palice. Na ustnicah gospoda učitelja pa se je pokazalo neko smehljanje, ki se je spremenilo v glasen smeh, ko je Jakec zopet pustil pastu jeden omot, a pri tem še ostal vedno oblečen.

»No, koliko kož pa imaš vendar, ti malo tepče?« vprašajo ga gospod učitelj, a Jakec odgovori ravnodušno in iskreno: